

Pracovní doba, BOZP

Základy pracovního práva a
sociálního zabezpečení v ES

Program přednášky

1. Pracovní doba
2. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci,
3. Zákaz dětské práce a ochrana mladých lidí při práci
4. Ochrana těhotných žen, kojících žen a žen krátce po porodu

1. Pracovní doba - úprava

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES o některých aspektech úpravy pracovní doby (nahradila předchozí úpravu obsaženou ve směrnici 1993/104),**
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/95/ES o uplatňování ustanovení o pracovní době námořníků na palubách plavidel, která využívají přístavy Společenství,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/15/ES ze dne 11. března 2002 o úpravě pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě,
- Směrnice Rady 2000/79/ES o Evropské dohodě o organizaci pracovní doby mobilních pracovníků v civilním letectví uzavřené mezi Sdružením evropských leteckých společností (AEA), Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF), Evropským sdružením technických letových posádek (ECA), Evropským sdružením leteckých společností (ERA) a Mezinárodním sdružením leteckých dopravců (IACA)

Cíle právní úpravy pracovní doby

- Zlepšení bezpečnosti práce, pracovní hygieny a ochrany zdraví při práci je cíl, který by neměl být podřízen úvahám ryze ekonomické povahy,
- Dostatečná doba odpočinku pro všechny pracovníky,
- Nutnost omezit délku noční práce, včetně přesčasové práce

Směrnice 2003/88/ES o některých aspektech úpravy pracovní doby

Věcný rozsah působnosti:

- Délka týdenní pracovní doby
- Týdenní odpočinek
- Denní odpočinek
- Přestávky
- Dovolená
- Některé aspekty noční práce
- Některé aspekty práce na směny

Základní pojmy

- **Pracovní doba** - jakákoli doba, během níž pracovník pracuje, je k dispozici zaměstnavateli a vykonává svou činnost nebo povinnosti v souladu s vnitrostátními právními předpisy nebo zvyklostmi;
- **Doba odpočinku** - každá doba, která není pracovní dobou
- **Noční doba** - každá doba v délce nejméně sedmi hodin, která ve všech případech musí zahrnovat dobu 0:0 a 5 h
- **Práce na směny** - způsob organizace práce ve směnách, při kterém pracovníci jeden druhého střídají na stejných pracovištích podle určitého rozvrhu, včetně střídajících se turnusů (nepřetržitý nebo přerušovaný), nutnost pracovat v různou dobu během určitého období dnů nebo týdnů

Požadavky na pracovní dobu

- Maximální stanovená týdenní pracovní doba – 48 h včetně práce přesčas
- Denní odpočinek - 11 po sobě jdoucích hodin během 24 hodin
- Týdenní doba odpočinku - za každé období sedmi dnů minimální nepřetržitý odpočinek v délce 24 hodin + jedenáctihodinový denní odpočinek
- Přestávky v práci - při pracovní době delší než šest hodin nárok na přestávku na odpočinek
- Dovolená za kalendářní rok - nejméně čtyři týdny placené dovolené, nemožnost proplacení dovolené kromě případů skončení pracovního poměru

Noční práce - požadavky

- běžná pracovní doba pro noční pracovníky maximálně v průměru 8 hodin za 24 hodin
- bezplatné posouzení zdravotního stavu před zařazením na noční práci a v pravidelných odstupech
- převedení na denní práci v případě uznání zdravotních obtíží při noční práci

2. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

- Směrnice Rady 89/391/EHS o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (rámcová směrnice)
- Dílčí směrnice upravující jednotlivé oblasti nebo konkrétní druh činnosti
- Oblast působnosti:
 - Všechny činnosti veřejného i soukromého sektoru
 - Vyloučení činnost určitých veřejných služeb (ozbrojené síly, civilní obrana, policie)

Základní zásady

- prevence pracovních rizik,
- odstranění rizikových a úrazových faktorů
- informování a projednávání se zaměstnanci
- vyvážená účast zaměstnanců
- školení zaměstnanců a jejich zástupců
- zabezpečení na náklady zaměstnavatele
- odpovědnost nese zaměstnavatel
- zajištění informací a školení pro zaměstnance

3. Ochrana mladých zaměstnanců

- Směrnice Rady 94/33/ES 1994 o ochraně mladistvých pracovníků
- Dítě – osoba mladší 15 let, plní povinnou školní docházku
- Mladistvý – osoba mladší 18 let

Požadavky na vnitrostátní úpravu

- Zákaz práce dětí
- Ochrana mladistvých zaměstnanců
- Zákaz prací
 - Přesahující tělesné a duševní schopnost
 - Škodlivá expozice karcinogeny
 - Zvýšené riziko pracovních úrazů
 - Mimořádné zima, teplo, hluk, vibrace

Pracovní doba mladistvých

- Maximální stanovená týdenní pracovní doba 40 h
- 8h denně
- Přestávka v práci po 4,5h práce nejméně 30 min
- Zákaz noční práce mezi 22h a 6h nebo 23h a 7h
- Výjimka 1h pod dohledem dospělého

4. Ochrana těhotných zaměstnankyň, kojících zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu

- Směrnice Rady 92/85/EHS o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň

Základní pojmy

- Těhotná zaměstnankyně - těhotná zaměstnankyně, která uvědomí svého zaměstnavatele o svém stavu
- Kojící zaměstnankyně - každá kojící zaměstnankyně, která uvědomí zaměstnavatele o svém stavu
- Zaměstnankyně krátce po porodu – dle vnitrostátních předpisů

Formy ochrany

- Přizpůsobení pracovních podmínek a pracovní doby, není-li možné
- Zákaz některých prací a převedení na jinou práci
- Mateřská dovolená – minimálně 14 týdnů, rozdělena do období před porodem a po porodu (minimálně dva týdny povinná)
- Hmotné zajištění v průběhu mateřské dovolené
- Zákaz výpovědi od počátku těhotenství do skončení mateřské dovolené